

Cuprins

<i>Notă la o nouă ediție.....</i>	7
<i>Firește, un manuscris.....</i>	9
<i>Notă.....</i>	15
<i>Prolog</i>	17
 ZIUA ÎNTÂI	 27
<i>Prima.....</i>	29
<i>În care se ajunge la poalele abației și Guglielmo dă dovadă de mare iștețime.</i>	
<i>Tertia.....</i>	37
<i>În care Guglielmo are o discuție plină de învățăminte cu Abatele.</i>	
<i>Sexta</i>	52
<i>În care Adso admiră portalul bisericii și Guglielmo îl regăsește pe Ubertino din Casale.</i>	
<i>Pe la ora nona.....</i>	80
<i>În care Guglielmo are un dialog foarte doct cu Salvatore erboristul.</i>	
<i>După ora nona</i>	86
<i>În care se vizitează scriptorium-ul și se face cunoștință cu mulți căturari, copiști și caligrafi, precum și cu un bătrân orb, care-l așteaptă pe Anticrist.</i>	

Vesper	101
	<i>În care se vizitează restul abației, Guglielmo trage unele concluzii în legătură cu moartea lui Adelmo, se vorbește cu fratele sticlar despre sticlele pentru cîtit și despre nălucirile care apar celui ce vrea să citească prea mult.</i>
Completa	111
	<i>În care Guglielmo și Adso se bucură de voioasa ospitalitate a Abatului și de mănoasa conversație a lui Jorge.</i>
ZIUA A DOUA.....	117
Matutini	119
	<i>În care puținele ore de fericire dumnezeiască sunt întrerupte de un fapt dintre cele mai sângeroase.</i>
Prima.....	129
	<i>În care Bencio din Uppsala mărturisește anumite lucruri, pe altele le mărturisește Berengario din Arundel și Adso învață ce este adevărata penitență.</i>
Tertia.....	141
	<i>În care se asistă la un schimb de vorbe urăte între persoane vulgare, Aymaro din Alexandria face unele aluzii și Adso meditează asupra sfințeniei și asupra bălegarului diavolului. Apoi Guglielmo și Adso se întorc în scriptorium, Guglielmo vede ceva interesant, are o a treia convorbire asupra îngăduinței râsului, dar în cele din urmă nu poate privi unde ar dori.</i>
Sexta	158
	<i>În care Bencio spune o poveste ciudată de unde reies lucruri puțin edificatoare despre viața abației.</i>
Nona.....	164
	<i>În care Abatele se arată mândru de bogăția abației sale și temător de eretici, iar la sfârșit Adso se întrebă dacă n-a făcut rău pornind-o prin lume.</i>

După vesper	181
<p><i>În care, deși capitolul e scurt, bătrânul Alinardo spune lucruri foarte însemnante despre labirint și despre modul de a intra în el.</i></p>	
Completa	186
<p><i>În care se intră în Edificiu, se descoperă un vizitator misterios, se găsește un mesaj secret cu semne de necromant și dispărute, abia găsită, o carte care va fi apoi căutată de-a lungul multor altor capitole, după cum nici furtul prețioaselor lentile ale lui Guglielmo nu este ultima neplăcere.</i></p>	
Noaptea	196
<p><i>În care se intră în sfârșit în labirint, se iau escuse năluciri ciudate și, cum se întâmplă în labirinturi, se rătăcește.</i></p>	
ZIUA A TREIA.....	209
De la laudi la prima	211
<p><i>În care se găsește o cărpă murdară de sânge în chilia lui Berengario cel dispărut, și asta e tot.</i></p>	
Tertia.....	213
<p><i>În care Adso se gândește în scriptorium la istoria ordinului său și la soarta cărților.</i></p>	
Sexta	217
<p><i>În care Adso ascultă mărturiile lui Salvatore, care nu se pot rezuma în puține cuvinte, dar care îi inspiră multe meditații îngrijorătoare.</i></p>	
Nona.....	228
<p><i>În care Guglielmo îi vorbește lui Adso despre marele fluviu al ereziei, despre rolul celor simpli în Biserică, despre îndoielile sale privitoare la cunoașterea legilor generale și, fără vreo legătură, spune și despre cum a descifrat semnele necromantice lăsate de Venanzio.</i></p>	
Vesper	244
<p><i>În care se vorbește iar cu Abatele, Guglielmo are unele idei mirobolante pentru a descifra enigma labirintului și încheie discuția în chipul cel mai rational. Apoi se cinează casio în pastelletto.</i></p>	

După completa	257
	<i>În care Ubertino îi spune lui Adso povestea lui fra Dolcino, alte povești Adso și le reamintește sau le citește în bibliotecă pe cont propriu, apoi i se întâmplă că se întâlnește cu o fată frumoasă și teribilă ca o armată desfășurată în luptă.</i>
Noaptea	291
	<i>În care Adso, tulburat, i se destăinuie lui Guglielmo și meditează asupra rolului femeii în planul creației, după care descoperă cadavrul unui om.</i>
ZIUA A PATRA.....	299
Laudi.....	301
	<i>În care Guglielmo și Severino examinează cadavrul lui Berengario, descoperă că are limba neagră, lucru neobișnuit pentru un încă. Apoi discută despre otrăvuri foarte dureroase și despre un furt de altădată.</i>
Prima.....	310
	<i>În care Guglielmo îi face mai întâi pe Salvatore și apoi pe chelar să-și mărturisească trecutul, Severino găsește lentilele furate, Nicola le aduce pe cele noi și Guglielmo, cu șase ochi, izbutește să descifreze manuscrisul lui Venanzio.</i>
Tertia.....	321
	<i>În care Adso se zbate în suferințe de dragoste, apoi vine Guglielmo cu textul lui Venanzio, care continuă să fie indescifrabil chiar și după ce a fost descifrat.</i>
Sexta	333
	<i>În care Adso se duce să caute trufe și-i găsește pe minoriți sosind, aceștia stau îndelung de vorbă cu Guglielmo și cu Ubertino și se află lucruri foarte triste despre Ioan al XXII-lea.</i>
Nona.....	347
	<i>În care sosesc cardinalul din Poggetto, Bernardo Gui și alții oameni din Avignon, și apoi fiecare face câte ceva.</i>

Vesper	351
<p><i>În care Alinardo pare să dea informații prețioase și Guglielmo dă la iveală metoda sa de a ajunge la un adevăr probabil printr-o serie de erori sigure.</i></p>	
Completa	356
<p><i>În care Salvatore vorbește despre o magie nemaipomenită.</i></p>	
După completa	360
<p><i>În care se vizitează din nou labirintul, se ajunge la locul finis Africae, dar nu se intră în el pentru că nu se știe care sunt primul și al șaptelea din patru, și în sfârșit Adso are o recădere, de altfel foarte doctă, în maladia sa de dragoste.</i></p>	
Noaptea	378
<p><i>În care Salvatore este descoperit, din nenorocire, de Bernardo Gui, fata iubită de Adso e luată drept vrăjitoare și toți se duc la culcare mai nefericiti și mai îngrijorați decât înainte.</i></p>	
ZIUA A CINCEA.....	387
Prima.....	389
<p><i>În care are loc o fraternă discuție despre săracia lui Isus.</i></p>	
Tertia.....	404
<p><i>În care Severino îl vorbește lui Guglielmo despre o carte ciudată și Guglielmo le vorbește legăților despre o ciudată concepție privind guvernarea lumii.</i></p>	
Sexta	415
<p><i>În care Severino este găsit asasinate și nu se mai găsește cartea pe care el o găsise.</i></p>	
Nona.....	428
<p><i>În care se administrează justiția și apare Jenanta impresie că toți se înșală.</i></p>	

Vesper	452
<p><i>În care Ubertino o ia la sănătoasa, Bencio începe să urmărească legile și Guglielmo face unele reflecții asupra diferitelor tipuri de desfrânare întâlnite în ziua aceea.</i></p>	
Completa	459
<p><i>În care se ascultă o predică despre venirea Anticristului și Adso descoperă puterea numelor proprii.</i></p>	
ZIUA A ȘASEA..... 471	
Matutini	473
<p><i>În care principes sederunt și Malachia se prăbușește la pământ.</i></p>	
Laudi.....	478
<p><i>În care este ales un nou chelar, dar nu și un nou bibliotecar.</i></p>	
Prima.....	481
<p><i>În care Nicola povestește atâtea lucruri, în timp ce se vizitează cripta tezaurului.</i></p>	
Tertia.....	489
<p><i>În care Adso, ascultând Dies irae, are un vis sau o viziune care trebuie spusă.</i></p>	
După tertia	501
<p><i>În care Guglielmo îi explică lui Adso visul lui.</i></p>	
Sexta	505
<p><i>În care se reconstituie istoria bibliotecarilor și se capătă unele informații în plus despre cartea misterioasă.</i></p>	
Nona.....	511
<p><i>În care Abatele refuză să-l asculte pe Guglielmo, vorbește despre limbajul pietrelor prețioase și manifestă dorința de a nu se mai face cercetări în cazul acelor triste întâmplări.</i></p>	

<i>Între vesper și completa</i>	521
<i>Unde se povestește pe scurt despre lungi ore de rătăcire.</i>	
<i>După completa</i>	524
<i>În care, ca din întâmplare, Guglielmo descoperă secretul intrării în finis Africæ.</i>	
ZIUA A ȘAPTEA.....	529
<i>Noaptea</i>	531
<i>În care, pentru a rezuna revelațiile uluitoare de care se vorbește, titlul ar trebui să fie mai lung decât capitolul, ceea ce este contrar uzanțelor.</i>	
<i>Noaptea</i>	550
<i>În care vine ecipoza și din cauza prea multor virtuți precumpăneșc forțele infernului.</i>	
ULTIMA FILĂ.....	567
<i>Marginalii la Numele trandafirului.....</i>	575

Umberto Eco, *Il Nome Della Rosa*

Copyright © RCS Libri S.p.A. – Milan
Bompiani, 1980
All rights reserved.

© 2013, 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în
limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fară permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: © Giacomo Favretto (1849-1887), *Călugărul franciscan Duns Scotus în chilia lui*, 1872

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, Bdul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

ECO, UMBERTO

Numele trandafirului / Umberto Eco; Florin Chiriteșcu
(trad. din lb. ital. de). – Iași: Polirom, 2014

ISBN print: 978-973-46-4360-8
ISBN ePUB: 978-973-46-3836-9
ISBN PDF: 978-973-46-3837-6

I. Chiriteșcu, Florin (trad.)

821.131.1-31=135.1

Printed in ROMANIA

**GUMBERTO
Eco**
Numele
trandafirului

Ediție revizuită

Traducere din limba italiană
de Florin Chirițescu

POLIROM
2014

— Dar atunci Dolcino predica acele lucruri pe care le predicaseră și franciscanii, și printre franciscani chiar spiritualii, și chiar domnia ta, părinte!

— Da, dar scotea de aici un silogism perfid. El spunea că, pentru a pune capăt acestei a treia epoci a corupției, trebuia ca toți prelații Bisericii, clericii, călugări și călugările, dominicanii, franciscanii, eremiti și chiar papa Bonifaciu să fie exterminați de către împăratul ales de el, Dolcino, și că acesta ar fi fost Frederic al Siciliei.

— Dar oare nu Frederic a fost cel care i-a primit cu bunăvoieță în Sicilia pe spiritualii goniți din Umbria, și nu tocmai minoriții au fost aceia care au cerut ca însuși împăratul să distrugă puterea vremelnică a papei?

— Tocmai asta aduce erezia, adică să preschimbe gândurile cele mai drepte și să le facă să se ridice împotriva legii lui Dumnezeu. Minoriții nu i-au cerut niciodată împăratului să-i ucidă pe alți sacerdoți.

Se înșela. O știu acum. Pentru că, după câteva luni, Bavarezul și-a instaurat propriul său ordin la Roma, iar Marsilio și alți minoriți le-au făcut clericilor credincioși papei tocmai ce cerea Dolcino să se facă. Cu asta nu vreau să spun că Dolcino avea dreptate, ci că Marsilio greșea la rându-i. Dar începeam să mă întreb, mai ales după discuția de după-amiază cu Guglielmo, cum puteau oamenii simpli care-l urmău pe Dolcino să distingă între făgăduielile spiritualilor și cele ale lui Dolcino. Oare nu se facea el vinovat de a pune în practică ceea ce alții predicaseră pe cale pur mistică? Ori poate că aici era deosebirea, sfîrșenia constă în așteptarea ca Dumnezeu să ne dea ceea ce sfintii săi ne făgăduisera, fără să încerce să obțină aceasta prin mijloace pământești? Acum știu de ce este așa și de ce Dolcino greșea: nu trebuie schimbata ordinea lucrurilor chiar dacă trebuie sperată cu info-care transformarea acestei ordini. Dar în seara aceea eram pradă unor gânduri potrivnice.

— În sfârșit, spunea Ubertino, semnele ereziei le deslușești întotdeauna în trufie. La un moment dat, Dolcino s-a intitulat capul suprem al congregației apostolice și a numit printre locotenenții săi chiar și

o femeie, pe perfida Margherita. Si a prevestit venirea unui papă îngeresc, de care vorbise abatele Gioacchino, care avea să fie ales de Dumnezeu, și atunci Dolcino și toti ai lui (care în momentul acela ajunseseră la patru mii) ar fi primit împreună harul Spiritului Sfânt. Dar în cei trei ani de dinaintea venirii sale trebuia să se savârșească tot răul. Si asta a încercat Dolcino să facă, ducând război pretutindeni. Si papa care a urmat, și aici se vede cum demonul își bate joc de supușii lui, a fost tocmai Clement al V-lea, care a vestit cruciada împotriva lui Dolcino. Si a fost drept să se-ntâmpăle așa, pentru că în scrisorile acelea Dolcino a afirmat că Biserica Română e o desfrânată, că nu se cade să ne supunem sacerdoților, că numai apostolii formează noua Biserică, că apostolii pot anula cásatoria, că nici un papă nu poate ierta pe nimeni de nici un păcat, că nu trebuie plătite dijmele, că viața e mai desăvârșită dacă o trăiesti fără obligații decât cu obligații față de Dumnezeu, că o biserică sfințită nu valorează mai mult decât un grajd și că poți să-l proslăvești pe Cristos și-n păduri, și-n biserici.

— Chiar a spus asemenea lucruri?

— A făcut și mai rău. Așa cum s-a constatat pe Parete Calva, a început să jefuiască satele din vale, să se dedea la prădăciuni ca să-și procure hrana. Între timp venise una dintre cele mai aspre ierni din ultimele decenii și totul primprejur era de o sârăcie lucie, iar viața la Parete Calva se făcuse de neîngăduit și foamea ajunse să atât de mare, că mâncau carne de cal și de alte dobitoace și făin fierăt. Si din asta mulți mureau.

— Dar acum cu cine se mai băteau?

— Episcopul din Vercelli i se adresase lui Clement al V-lea și se vestise o cruciadă împotriva ereticilor. S-a dat o indulgență fără de opreliști pentru cine avea să ia parte la lupta asta și au fost poftiți Ludovic de Savoia, inchizitori din Lombardia, arhiepiscopul de Milano. Mulți au luat crucea în ajutorul celor din Vercelli și al novarezilor, chiar și din Savoia, din Provența, din Franța, și episcopul din Vercelli a primit comanda tuturor. Au avut loc ciocniri neîntrerupte între avangărzile celor două armate, dar fortificațiile

lui Dolcino erau de nezdruncinat și, cumva, necredincioșii primeau ajutoare.

— De la cine?

— De la alți necredincioși care se bucurau de pricina aceea de dezordine. Pe la sfârșitul anului 1305 erziarul a fost silit să părăsească Parete Calva, abandonând rănitii și bolnavii, și a pornit spre teritoriul din jurul lui Trivero, unde s-au baricadat pe un munte care atunci se chama Zubello, și care de atunci s-a numit Rubello sau Rebello, pentru că deve-nise fortarea rebelilor Bisericii. În fine, a urmat un masacru îngrozitor. Dar, în cele din urmă, rebelii au fost siliți să se predea. Dolcino și ai lui au fost prinși și au sfârșit, cum se cuvenea, pe rug.

— Și frumoasa Margherita?

Ubertino s-a uitat la mine.

— Ți-ai amintit că era frumoasă, nu-i aşa? Era frumoasă, se spune, și mulți dintre seniorii locului au încercat să-o ia de nevastă ca să-o scape de rug. Dar ea n-a vrut. A murit fără să se pocăiască, împreună cu nepocăitul acela de amant al ei. Și asta să-ți slujească de învățatură, ferește-te de desfrânata Babilonului, chiar dacă ia forma făpturii celei mai plăcute la vedere.

— Dar spuneti-mi, părinte. Am auzit că fratele chelar al mănăstirii și poate că și Salvatore l-au întâlnit pe Dolcino și într-un fel au fost alături de el...

— Taci, nu rosti judecăți imprudente. L-am cunoscut pe chelar într-o mănăstire de minoriți. E adevărat, după cele ce ți-am povestit că s-au întâmplat cu fra Dolcino. Mulți spirituali în anii aceia, înainte de a ne hotărî să găsim loc de refugiu în ordinul Sfântului Benedict, au avut o viață zbuciumată și au trebuit să-și părăsească mănăstirile lor. Nu știu unde a fost Remigio înainte de a-l fi întâlnit eu. Știu că a fost întotdeauna un bun călugăr, devotat învățăturii Bisericii. În rest, oh, Doamne, carnea e păcătoasă.

— Ce vrei să spuneti?

— Nu sunt lucruri pe care trebuie să le știi. În sfârșit, pentru că am vorbit despre asta și pentru că trebuie să știi cum să deosebești binele de rău..., s-a mai codit el... am să-ți spun că am auzit șoptindu-se pe-aici, pe la abație, că fratele chelar nu știe să țină

piept anumitor ispite... Dar sunt doar vorbe. Tu trebuie să înveți ca nici măcar să nu treci prin asemenea situații. M-a tras din nou lângă el, îmbrățișându-mă strâns, și mi-a arătat statuia Sfintei Fecioare: Tu trebuie să te inițezi în dragostea fără de prihană. Iată-o pe cea în care feminitatea s-a sublimat. Din această pricină pot să spune despre ea că este frumoasa precum iubita din Cântarea Cântărilor. În ea, a spus el cu chip străluminat și pierdut într-o fericire launtrică, cum avusese și Abatele în prima zi când vorbea de nestemate și despre aurul vaselor sale sfinte, în ea până și grația corpului se face însemn al frumuseștilor cerești și de aceea sculptorul a înfățișat-o cu toate grățile cu care femeia trebuie să fie împodobită. Mi-a arătat bustul delicat al Sfintei Fecioare ridicat și strâns într-un piept legat la mijloc cu niște lăncișoare cu care se jucau mâinile Pruncului. Vezi grația sănilor săi, mici și neprihăniți? *Pulchra enim sunt ubera quae paululum supereminunt et turnent modice, nec fluitantia licenter, sed leniter restricta, repressa sed non depressa...* Ce simți în fața unei atât de dulci viziuni?

Eu am roșit peste măsură, simțindu-mă tulburat ca de un foc dinlauntrul meu. Ubertino trebuie să fi presupus sau poate că a văzut învăpăierea obrajilor mei, pentru că a adăugat numai decât:

— Dar trebuie să înveți a deosebi focul dragostei supraomenești de moleșala simțurilor. E greu și pentru sfinți.

— Și cum poți cunoaște dragostea cea bună? l-am întrebat tremurând.

— Ce e dragostea? Nu există nimic pe lume, nici om, nici diavol și nici alt lucru pe care eu să nu-l socotesc atât de suspect ca dragostea, întrucât aceasta pătrunde în suflet mai mult decât orice altceva. Nu există nimic care să acapareze și să lege sufletul ca dragostea. Întrucât, dacă nu ai acele arme care să stăpânească, sufletul cade din pricina dragostei într-o ruină nemărginită. Și eu cred că fără farmecele Margheritei Dolcino nu ar fi fost un osândit, nici fără viață trufășă și promiscuă de la Parete Calva n-ar fi suferit atâtia farmecele răzvrătirii sale. Ia seama, toate acestea nu îți le spun doar pentru dragostea cea rea,

care, firește, trebuie îndepărtată de toti ca un lucru diabolic, eu spun toate acestea, și cu mare spaimă, și despre dragostea cea bună, ce se află între Dumnezeu și om, între aproape și aproape. Adesea se întâmplă ca doi sau trei, bărbat sau femeie, să nutrească unul pentru altul atâtă afecțiune și să dorească să trăiască mereu alături, și când o parte dorește, alta vrea. Și îți marturisesc că un sentiment de felul acesta am simțit eu pentru niște femei virtuoase, precum Angela și Chiara. Ei bine, chiar și aceasta este de învinuit, oricăr de sufletește s-ar petrece totul și întru Domnul... Pentru că și dragostea simțită de suflet, dacă nu este înarmată și controlată, ci vine luată cu dulceață, ajunge apoi să slăbească, sau să pricinuiască dezordine. Ah, dragostea are felurite insușiri, mai întâi ea face ca sufletul să fie cuprins de bucurie, apoi îl doboară rănit... Dar pe urmă capătă căldura adevărată a iubirii divine și strigă, se tângue, se face piatră pusă la cuptor ca să crape, ca piatra de var, și trosnește măngâiată de flacără...

— Și aceasta este dragostea cea bună?

Ubertino m-a măngâiat pe cap. Și, privindu-l, am văzut că avea ochii scăldăți în lacrimi:

— Da, aceasta este, în sfârșit, dragostea cea bună.

Și-a luat mâna de pe umerii mei:

— Dar ce greu este, a adăugat el, ce greu este s-o deosebești de cealaltă. Și atunci când sufletul tău este ademenit de demon, te simți ca omul cu juvățul de gât care, cu mâinile legate la spate și ochii acoperiți, rămâne atârnat de spânzurătoare, dar trăiește încă, fără nici o ajutorare, fără nici un sprijin, fără nici o scăpare, și se bălabăne în gol.

Chipul lui nu era numai scăldat în lacrimi, ci și îmbrobonit de sudoare.

— Acum du-te, mi-a spus grăbit, ai auzit ceea ce voiai să află. De-o parte corul îngerilor, de cealaltă gura infernului. Du-te, și lăudat fie Domnul.

S-a prosternat din nou în fața Sfintei Fecioare și l-am auzit hohotind încet. Se ruga.

Nu am ieșit din biserică. Discuția cu Ubertino îmi strecurase în suflet și în viscere un foc neobișnuit și

o neliniște de nespus. Poate de aceea m-am simțit înclinat spre neascultare și m-am hotărât să mă întorc singur în bibliotecă. Nu știam nici eu ce anume căutam. Voiam să cercetez singur un loc necunoscut, mă încânta ideea de a mă putea descurca fără ajutorul maestrului meu. Am urcat precum Dolcino pe muntele Rubello.

Aveam cu mine felinarul (de ce-l adusesem? poate că nutream dinainte planul acesta tainic?) și am pătruns în osuar aproape cu ochii închiși. Pe scurt, am ajuns în *scriptorium*.

Era o seară fatală, cred, pentru că în vreme ce iscodeam printre mese, am văzut că pe una sta deschis un manuscris pe care un călugăr îl copia în zilele acelea. Titlul m-a atras numai decât: *Historia fratris Dulcini Heresiarche*. Cred că era masa lui Pietro din Sant' Albano, despre care mi se spuse că scria o istorie monumentală a erziei. Nu era deci nefiresc că textul acela să stea aici și mai erau și altele cu subiect asemănător, despre patarini și despre flagelați. Dar am luat-o ca pe un semn supranatural, nu știu încă dacă ceresc sau diavolesc, împrejurarea aceea și m-am aplecat să citesc cu lácomie scrierea. Nu era prea lungă și în prima parte spunea, cu multe amănunte pe care le-am uitat, toate căte mi le spusese și Ubertino. Se vorbea aici și despre multele delictelor faptuite de dolcinieni în timpul războiului și al asediului. Si despre lupta de la sfârșit, care a fost din cale-afară de crudă. Dar am găsit acolo și ceea ce Ubertino nu-mi povestise, și spus de cineva care văzuse, fără îndoială, totul și care-i aprinsese cu adevărat imaginația.

Am aflat, deci, cum, în martie 1307, în Sâmbăta Mare, Dolcino, Margherita și alți locoteneni de-aia săi, prinși până la urmă, au fost duși în orașul Biella și dați pe mâna episcopului, care aștepta hotărârea papei. Papa, de cum a aflat stirea, i-a transmis-o regelui Franței, Filip, scriindu-i: „Au sosit vești din cele mai mari, pline de bucurie și de triumf, pentru că demonul acela ciumat, fiu al lui Belial și odios ereziarh Dolcino, după mari primejdii, cazne, prădături și neîntrerupte atacuri, este vărât în sfârșit cu oamenii lui în temnițele noastre, prin truda venerabilului nostru frate Raniero,